

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR

Rezumatul avizului Autorității Europene pentru Protecția Datelor privind revizuirea regulamentelor UE privind notificarea sau comunicarea actelor și obținerea de probe în materie civilă sau comercială

(Textul integral al avizului poate fi consultat în limbile engleză, franceză și germană pe site-ul AEPD www.edps.europa.eu)

(2019/C 370/07)

La 31 mai 2018, Comisia Europeană a emis două propuneri, pe de o parte, de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială ⁽¹⁾ și, pe de altă parte, de regulament de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială ⁽²⁾. Propunerile vizează, în principal, să îmbunătățească funcționarea cooperării judiciare în aceste domenii, prevăzând, printre altele, transmiterea actelor și a cererilor de obținere de probe printr-un sistem informatic descentralizat.

AEPD recunoaște că schimburile de date cu caracter personal sunt elemente necesare pentru crearea unui spațiu de libertate, securitate și justiție. Prin urmare, salută obiectivele generale ale propunerilor, de îmbunătățire a eficienței cooperării judiciare în materie civilă sau comercială în ceea ce privește obținerea de probe și notificarea sau comunicarea actelor, în special prin digitalizare și prin utilizarea tehnologiei informatice. Autoritatea împărtășește opinia potrivit căreia aceste propuneri legislative pot avea un impact real asupra vieții de zi cu zi a cetățenilor UE.

Prezentul aviz face trei recomandări principale pentru a veni în mod constructiv în sprijinul organelor legislative la realizarea acestui obiectiv foarte important, asigurând, în același timp, respectarea Cartei și a RGPD:

- furnizarea unui temei juridic clar pentru sistemul informatic, care să fie utilizat pentru transmiterea actelor, a cererilor și a comunicărilor în sensul acestor regulamente. În special, în cazul în care sistemul informatic ar presupune implicarea unei instituții, a unui organism, a unei agenții sau a unui oficiu al UE, acest temei juridic ar trebui, în principiu, prevăzut într-un act legislativ al UE. De asemenea, chiar și în cazul în care prelucrarea datelor cu caracter personal ar avea loc în cadrul unui sistem informatic existent, AEPD recomandă ca utilizarea acestui sistem să fie prevăzută în actul legislativ. Cu toate acestea, sistemul existent destinat să fie utilizat ar trebui stabilit în mod corespunzător pe baza unui act juridic adoptat la nivelul UE, ceea ce nu este cazul în prezent pentru e-CODEX. Dacă legiuitorul UE alege soluția e-CODEX, lipsa unui instrument juridic la nivelul UE care să instituie și să reglementeze sistemul ar trebui remediată fără întârziere;
- includerea în actele legislative a unei descrieri amănunțite a aspectelor legate de sistemul informatic, cum ar fi responsabilitățile în materie de protecție a datelor sau garanțiile aplicabile relevante, care să fie definite mai în detaliu în actele de punere în aplicare. În special, în măsura în care Comisia sau altă instituție, alt organism, altă agenție sau alt oficiu al UE ar fi implicat în operarea noului sistem, actul juridic ar trebui, în mod ideal, să-i definească responsabilitățile ca operator (asociat) sau ca persoană împuternicită de operator;
- efectuarea unei evaluări a impactului asupra protecției datelor la elaborarea actelor de punere în aplicare.

În aviz, AEPD face și alte recomandări detaliate.

AEPD rămâne la dispoziția instituțiilor pentru mai multe recomandări pe durata procesului legislativ și în faza de punere în aplicare a regulamentelor, după adoptare.

⁽¹⁾ JO L 174, 27.6.2001, p. 1.

⁽²⁾ JO L 324, 10.12.2007, p. 79.

1. Introducere și context

1. La 31 mai 2018, Comisia a adoptat două propuneri ⁽³⁾ de regulament al Parlamentului European și al Consiliului, care ar modifica:
 - Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (denumit în continuare „Regulamentul privind obținerea de probe”);
 - Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (denumit în continuare „Regulamentul privind notificarea sau comunicarea actelor”).
2. Regulamentul privind obținerea de probe, care este în vigoare din 2014, prevede două moduri de obținere de probe între statele membre: obținerea de probe prin intermediul instanței solicitate și îndeplinirea directă a actului de cercetare de către instanța solicitantă.
3. Regulamentul privind notificarea sau comunicarea actelor, care este în vigoare din 2008, prevede modalități diferite de transmitere a unor acte de la un stat membru la altul, în scopul notificării sau comunicării în cel din urmă stat, prin intermediul agențiilor de transmitere și primire sau prin transmitere pe cale consulară sau diplomatică. Stabilește, de asemenea, condiții juridice uniforme pentru notificarea sau comunicarea directă a unui act prin poștă la nivel transfrontalier și prevede notificarea sau comunicarea directă prin intermediul persoanei competente din statul membru de primire, în cazul în care legislația statului membru respectiv permite acest lucru. Regulamentul conține anumite standarde minime privind protecția drepturilor de apărare. Aplicarea regulamentului „nu se limitează la procedurile care se derulează în fața instanțelor civile, deoarece sfera sa de aplicare acoperă, de asemenea, «actele extrajudiciare», a căror notificare sau comunicare poate fi necesară în diferite proceduri extrajudiciare (de exemplu dezbaterile unei succesiuni la notar sau o chestiune de dreptul familiei soluționată de o autoritate publică) sau chiar în lipsa oricărei proceduri judiciare subiacente” ⁽⁴⁾.
4. Propunerile sunt incluse în Programul de lucru al Comisiei pentru 2018 în cadrul inițiativelor REFIT în domeniul justiției și al drepturilor fundamentale, bazate pe încredere reciprocă ⁽⁵⁾. Propunerile sunt însoțite de o evaluare a impactului ⁽⁶⁾.
5. Ambele propuneri prevăd transmiterea actelor, a cererilor și a comunicărilor printr-un sistem informatic descentralizat obligatoriu, compus din sisteme informatice naționale interconectate printr-o infrastructură de comunicații care permite schimbul transfrontalier securizat și fiabil de informații între sistemele informatice naționale. Ele prevăd, de asemenea, aplicarea Regulamentului (UE) nr. 910/2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă ⁽⁷⁾.
6. La 13 februarie 2019, Parlamentul European și-a adoptat rezoluțiile legislative referitoare la ambele propuneri în primă lectură ⁽⁸⁾, convenind, printre altele, asupra instituirii unui sistem informatic descentralizat, cu condiția ca acest sistem să se bazeze pe e-CODEX și ca punerea în aplicare a sistemului să fie asigurată prin acte delegate.
7. La 6 iunie 2019 a avut loc o dezbateră de orientare în cadrul Consiliului. Președinția a concluzionat că „Consiliul a confirmat necesitatea de modernizare a proceselor noastre în ceea ce privește cooperarea judiciară în materie civilă și comercială. Președinția a luat act de preferința exprimată pentru un sistem informatic descentralizat și securizat. A adăugat că miniștrii pot accepta utilizarea obligatorie a sistemului numai cu anumite condiții, inclusiv o perioadă de

⁽³⁾ Propunerea COM(2018) 378 final (denumită în continuare „propunerea privind obținerea de probe”) și propunerea COM(2018) 379 final (denumită în continuare „propunerea privind notificarea sau comunicarea actelor”).

⁽⁴⁾ Expunere de motive, p. 2.

⁽⁵⁾ Programul de lucru al Comisiei pentru 2018: o agendă pentru o Europă mai unită, mai puternică și mai democratică [COM(2017) 650 final din 24 octombrie 2017], anexa II, punctele 10 și 11.

⁽⁶⁾ Documente de lucru ale serviciilor Comisiei SWD(2018) 285 și SWD(2018) 287.

⁽⁷⁾ Expunere de motive din propunerea privind obținerea de probe, p. 3, și din propunerea privind notificarea sau comunicarea actelor, p. 4: „[c]u toate că, în principiu, nimic nu împiedică statele membre să asigure digitalizarea modului în care comunică, experiențele anterioare și previziunile referitoare la situațiile care vor surveni în absența unei acțiuni la nivelul UE arată că progresele ar fi foarte lente și că, în lipsa unui cadru stabilit în temeiul legislației UE, nu se poate asigura interoperabilitatea, chiar dacă statele membre iau măsuri în acest sens. Obiectivul propunerii nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre și poate fi atins doar la nivelul Uniunii.”

⁽⁸⁾ P8_TA(2019) 0103 și P8_TA(2019) 0104.

tranzitie mai lungă, și cu un sistem de referință de rezervă care urmează să fie furnizat de Comisie. Va trebui luată în considerare și o listă de excepții necesare. În cele din urmă, președinția a luat act de faptul că e-CODEX poate fi soluția software care urmează să fie utilizată în acest scop. Vor trebui efectuate lucrări suplimentare la nivel tehnic”^(*).

8. La 23 aprilie 2019, Comisia a înaintat o cerere de consultare Autorității Europene pentru Protecția Datelor (denumită în continuare „AEPD”), pentru a evalua conformitatea ambelor propuneri cu Regulamentul general privind protecția datelor (denumit în continuare „RGPD”). AEPD salută consultarea solicitată de Comisie.

3. Concluzii

24. AEPD salută obiectivele generale ale propunerilor, de îmbunătățire a eficienței cooperării judiciare, în special prin digitalizare și prin utilizarea tehnologiei informatice, în ceea ce privește obținerea de probe și notificarea sau comunicarea actelor în materie civilă sau comercială. Prin urmare, prezentul aviz urmărește să ofere instituțiilor UE consiliere constructivă și obiectivă.
25. AEPD salută identificarea unei arhitecturi de nivel înalt a sistemului în actul legislativ și obligația unui schimb de informații fiabil, precum și necesitatea de a utiliza servicii de încredere, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 910/2014.
26. AEPD face trei recomandări majore pentru a asigura respectarea Cartei și a RGPD:
 - furnizarea unui temei juridic clar pentru sistemul informatic care urmează să fie utilizat pentru transmiterea actelor, a cererilor și a comunicărilor în sensul acestor regulamente. În special, în cazul în care sistemul informatic ar presupune implicarea unei instituții, a unui organism, a unei agenții sau a unui oficiu al UE, acest temei juridic ar trebui, în principiu, prevăzut într-un act legislativ al UE. De asemenea, chiar și în cazul în care prelucrarea datelor cu caracter personal ar avea loc în cadrul unui sistem informatic existent, AEPD recomandă ca utilizarea acestui sistem să fie prevăzută în actul legislativ. Cu toate acestea, sistemul existent destinat să fie utilizat ar trebui stabilit în mod corespunzător pe baza unui act juridic adoptat la nivelul UE, ceea ce nu este cazul în prezent pentru e-CODEX. Dacă legiuitorul UE alege soluția e-CODEX, lipsa unui instrument juridic la nivelul UE care să instituie și să reglementeze sistemul ar trebui remediată fără întârziere;
 - includerea în actele legislative a unei descrieri amănunțite a aspectelor legate de sistemul informatic, cum ar fi responsabilitățile în materie de protecție a datelor sau garanțiile aplicabile relevante, care să fie definite mai în detaliu în actele de punere în aplicare. În special, în măsura în care Comisia sau altă instituție, alt organism, altă agenție sau alt oficiu al UE ar fi implicat în operarea sistemului, actul juridic ar trebui, în mod ideal, să-i definească responsabilitățile ca operator (asociat) sau ca persoană împuternicită de operator;
 - realizarea unei evaluări a impactului asupra protecției datelor la elaborarea actelor de punere în aplicare.
27. AEPD recomandă, de asemenea:
 - prevederea în ambele acte legislative a unui act de punere în aplicare în care să se detalieze și mai mult sistemul informatic și ca actele de punere în aplicare să acopere noile dispoziții privind serviciul electronic și obținerea directă de probe prin videoconferință, astfel încât să includă garanții specifice și cu privire la aceste operațiuni de prelucrare;

(*) Rezultatul reuniunii Consiliului (9970/19), p. 7, versiunea provizorie este disponibilă la adresa: <https://www.consilium.europa.eu/media/39709/st09970-en19.pdf>

În conformitate cu documentul Președinției (9566/19), punctele 8 și 13, „în evaluările de impact ale Comisiei care însoțesc ambele propuneri, e-CODEX este considerat cel mai potrivit și singurul sistem informatic imediat disponibil. Dezvoltarea unui alt sistem descentralizat ar însemna că vor fi abordate din nou aceleași provocări deja întâmpinate în contextul dezvoltării e-CODEX”. „Una dintre soluțiile existente este e-CODEX, un sistem dezvoltat cu sprijin financiar din partea UE de un consorțiu de state membre pe o perioadă de aproape zece ani. E-CODEX este utilizat în prezent pentru următoarele: sistemul de interconectare a registrelor comerțului (BRIS); interconectarea registrelor naționale de insolvență; sistemul de schimb digital de probe electronice. Cu toate acestea, în ceea ce privește cazurile de utilizare bazată pe cooperarea voluntară, e-CODEX nu este încă pus în aplicare și utilizat de toate statele membre. În acest context, în cursul discuțiilor purtate în cadrul grupului de lucru, pentru statele membre în care nu există în prezent sisteme informatice de gestionare a procedurilor electronice, Comisia ar putea lua în considerare dezvoltarea unei soluții de referință pentru implementarea unui sistem back-end la nivel național, cu condiția să existe un sprijin suficient de puternic și de amplu din partea delegațiilor în ceea ce privește comunicarea electronică obligatorie. Toate sistemele ar trebui să fie interoperabile din punct de vedere tehnic și să respecte același set de specificații tehnice (protocoale, standarde, scheme XML și fluxuri de lucru).”

- în cazul operatorilor asociați, definirea în actele de punere în aplicare a relației dintre operatorii asociați și a conținutului dispozițiilor obligatorii în privința lor;
 - specificarea în actele de punere în aplicare a măsurilor de protecție care asigură accesul unui număr limitat de utilizatori autorizați;
 - definirea și mai detaliată, pe cât posibil, în actele de punere în aplicare a elementelor statistice care trebuie culese.
28. În final, AEPD rămâne la dispoziția Comisiei, a Consiliului și a Parlamentului European pentru a oferi recomandări în etapele ulterioare ale acestui proces. Recomandările formulate în prezentul aviz nu aduc atingere eventualelor observații suplimentare pe care le poate face AEPD, pe măsură ce apar aspecte noi. Reamintește că, în conformitate cu articolul 42 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2018/1725, Comisia are obligația de a consulta AEPD atunci când elaborează acte de punere în aplicare sau acte delegate cu impact asupra protecției drepturilor și libertăților persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal. Prin urmare, AEPD se așteaptă să fie consultată ulterior cu privire la dispozițiile proiectelor de acte de punere în aplicare sau delegate în acest sens.

Bruxelles, 13 septembrie 2019.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI
Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor
